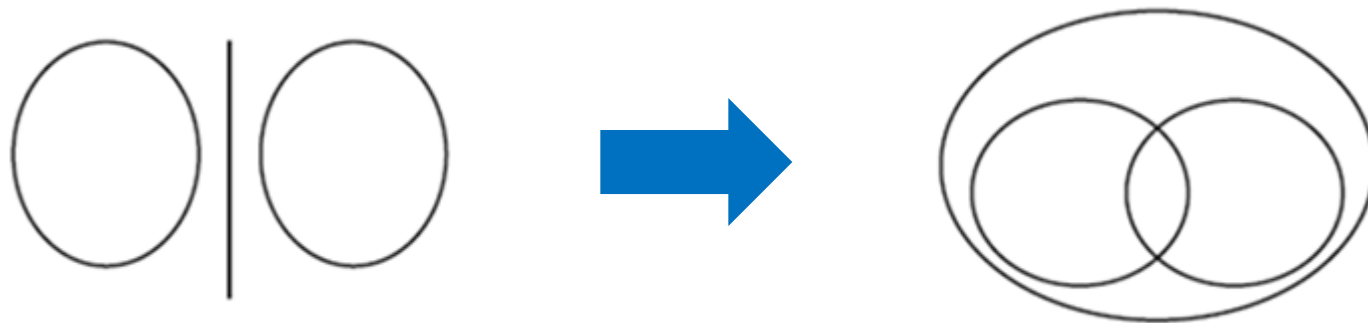

Det transformativa lärandets teori

Det fria bildningsarbetet som förändringsaktör 24.9.2019

Erkka Laininen

OKKA-säätiö

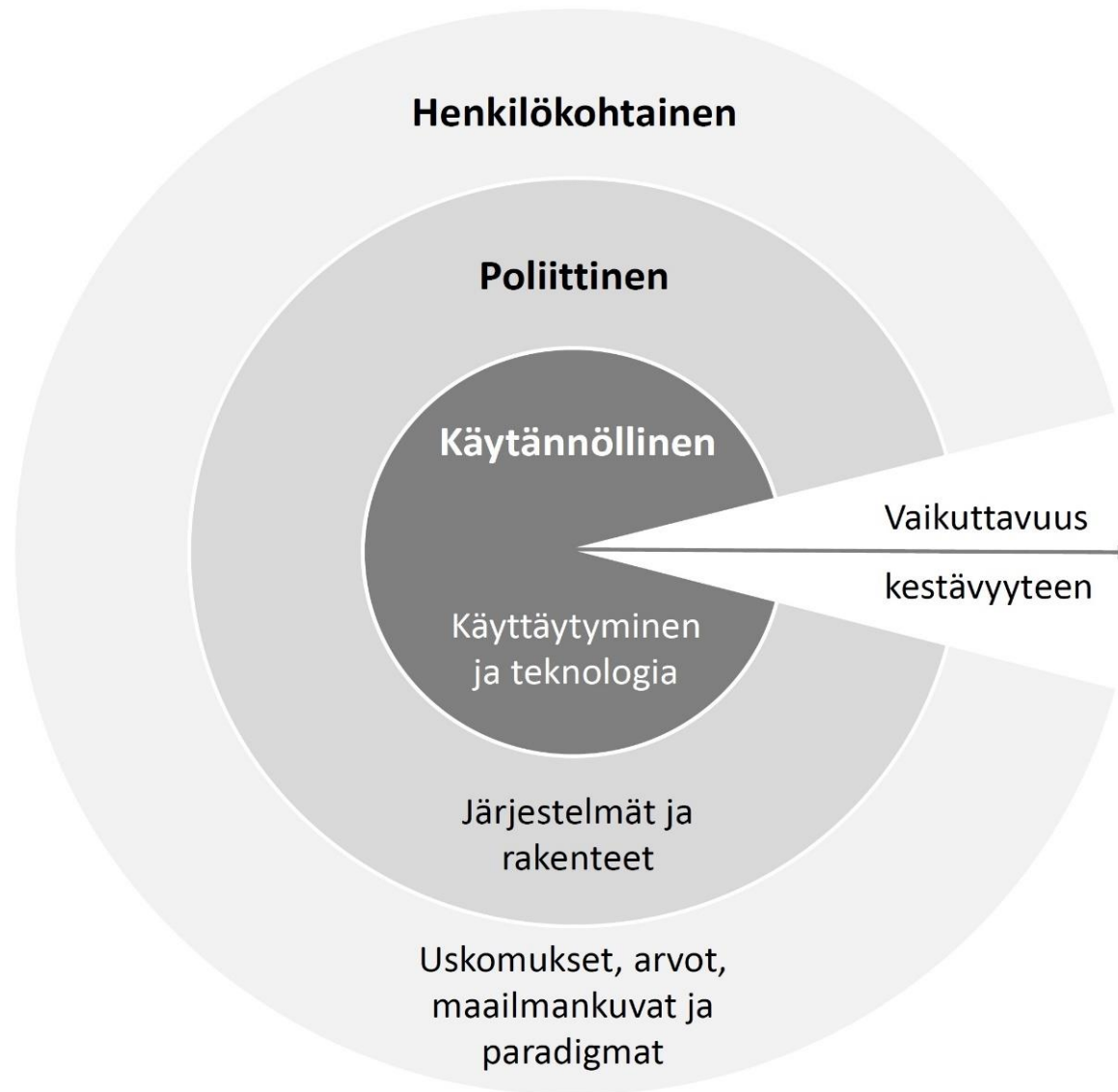

OKKA

Bakgrund till presentationen

- Laininen, E. (2018). **Transformatiivinen oppiminen ekososiaalisen sivistymisen mahdollistajana**. Ammattikasvatuksen aikakauskirja 20(5).
<https://akakk.fi/ammattikasvatuksen-aikakauskirja-05-2018-digitaalinen-erikoisnumero/>
- Laininen, E. (2018). **Transforming Our Worldview Towards a Sustainable Future**. Teoksessa Cook, J. (toim.) Sustainability, Human Well-Being and the Future of Education. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
<https://link.springer.com/book/10.1007%2F978-3-319-78580-6>
- Siirilä, J., Salonen, A. O., Laininen, E., Pantsar, T., & Tikkanen, J. (2018). **Transformatiivinen oppiminen antroposeenin ajassa**. Ammattikasvatuksen aikakauskirja, 20 (5), 39-56. <https://akakk.fi/ammattikasvatuksen-aikakauskirja-05-2018-digitaalinen-erikoisnumero/>
- Laininen, E. & Salonen, A. (tulossa 2019). **Koulutusorganisaatiot yhteiskunnan uudistajina**.

Klimatförändringen framskrider – varför förändras inget?

Yhteiskunnallisen transformaation kehät. Laininen (2018), mukailien O'Brien ja Synga (2013) ja Sharma (2007).

OKKA

Är vi fångar i vår världsbild?

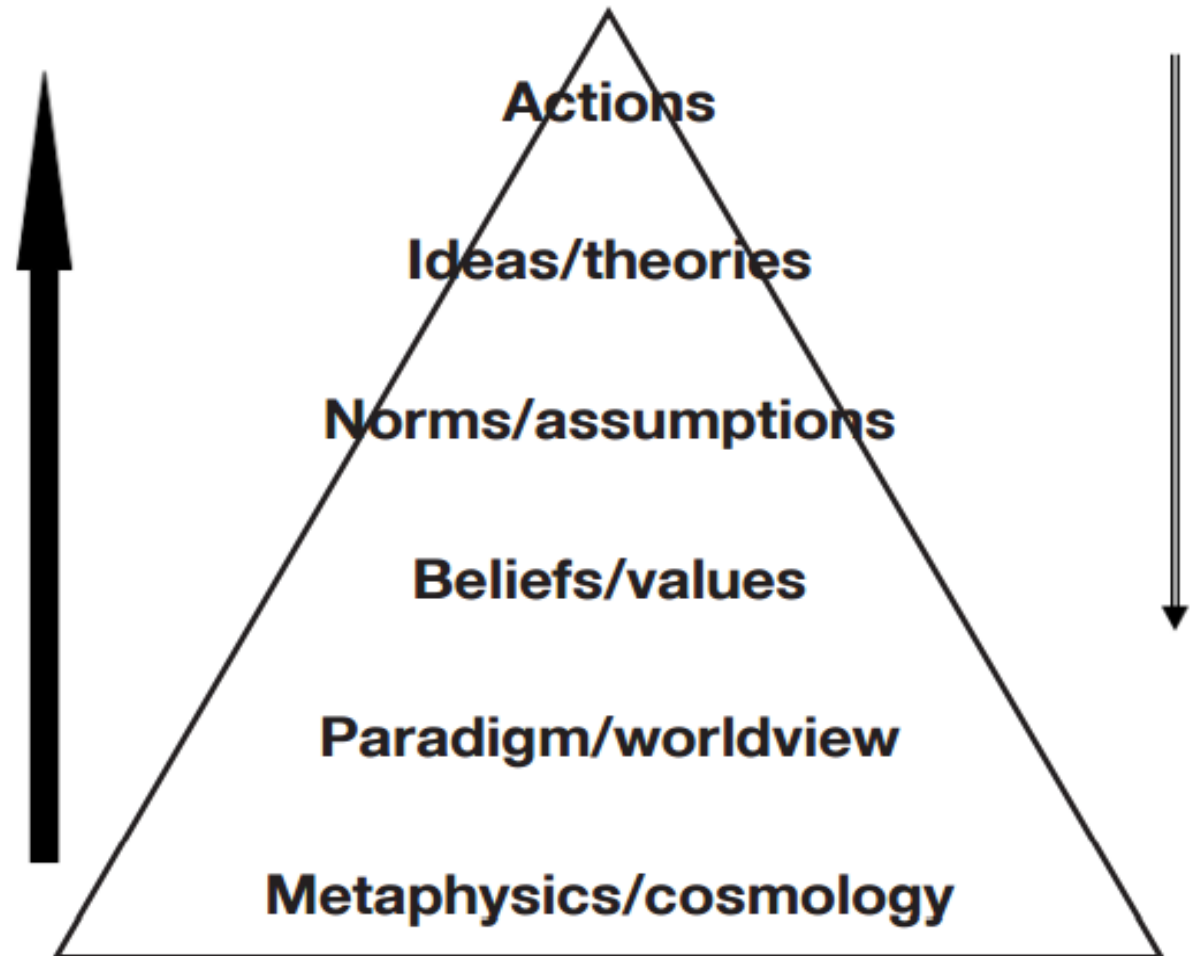
Vetandenivåer

Antaganden på den djupare vetandenivån inverkar omedvetet på vårt dagliga tänkande och agerande.

Vetandenivåerna gäller för individens tänkande samt kollektivt och kulturellt vetande.

Vi kan lära oss på de olika vetandenivåerna.

Figure 1: Levels of knowing

Bohm, D. (1992) Thought as a System. London: Routledge.

Stephen Sterling (2010) Transformative Learning and Sustainability: sketching the conceptual ground: http://www2.glos.ac.uk/offload/tli/lets/lathe/issue5/Lathe_5_S%20Sterling.pdf

OKKA

Från tidigare duplicerande lärande till transformativt lärande

Taulukko 1. Oppimisen tasot (Sterling, 2010, s. 25; Batesonin 1972 teoriaa mukailleen)

1. TASO. Kognitiivinen oppiminen (ajattelu, emootiot, havaintokyky)	tehokkuuden ja suori- tuskyvyn parantuminen	ylläpitää vallitsevaa paradigmaa: tehdään asiat paremmin
2. TASO. Metakognitiivinen oppiminen	oman toiminnan ja ajattelun reflektointi	kehittää vallitsevaa para- digmaa: tehdään parempia asioita
3. TASO. Episteeminen oppiminen (tiedot, uskomukset, todellisuus- käsitelmä, maailmankuva)	paradigman muutos	uudistaa vallitsevaa para- digmaa: ympäröivä todelli- suus nähdään toisin

Siirilä J., Salonen A.O., Laininen E., Pantsar T., Tikkanen J. (2018). Transformatiivinen oppiminen antroposeenin ajassa.

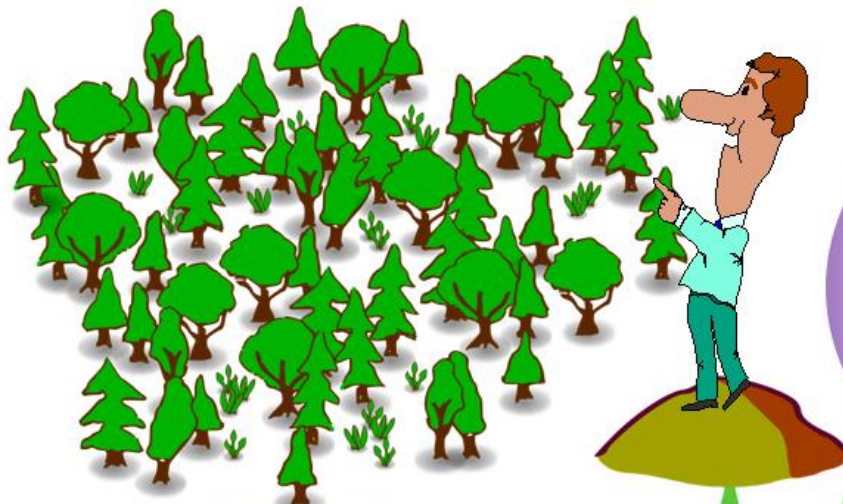
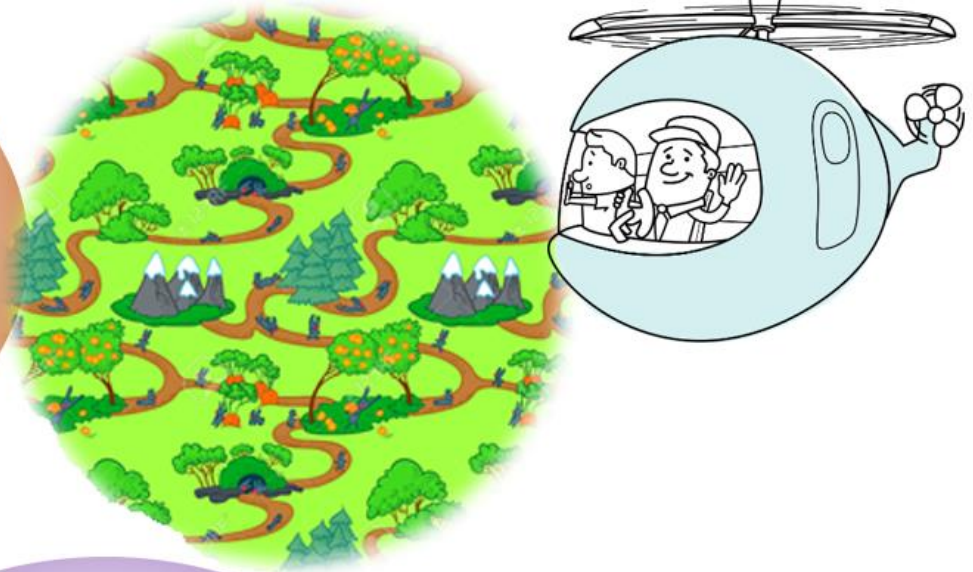

Ilmastonmuutoksen ratkaisut:

- Uusi hyvinvointikäsitys
- Kasvupakosta luopuminen
- Kestävät paikallistaloudet

Taso 3

“Nähdään, että on olemassa muunkinlaisia metsiä.”

Taso 2

“Nähdään koko metsä.”

Ilmastonmuutoksen ratkaisut:

- Vihreät tuotteet
- Uusiutuva energia
- Kiertotalous
- Digitalisaatio

Taso 1

“Ei nähdä metsää puilta.”

Ilmastonmuutoksen ratkaisut:

- Energia- ja materiaalitehokkuus
- Kierrätys
- Päästökauppa

OKKA

Oppimisen tasot: Gregory Bateson (1972), Stephen Sterling (2003, 2010)

Definition av transformativt lärande

1) Mezirow (1978 och senare)

Människan reflekterar kritiskt, med utgångspunkt i sina erfarenheter, sitt av antaganden och förutfattade meningar bestående meningssperspektiv, genom vilket hen tolkar och analyserar världen, och förnyar perspektivet till att bli mer enhetligt och fungerande.

- Mezirows teori innehåller inte kontext eller mål som transformation riktas mot.
- Transformation ses som en förnyelse av tankesätt på individnivå, utan strävan till social förändring.

2) O'Sullivan, Morrell, & O'Connor (2002)

Transformativt lärande innefattar en upplevelse av djup, strukturell förändring i uppfattningar, tankesätt, känslor och agerande.

Detta leder till förnyad insikt på ett sätt som dramatiskt och beständigt förändrar vårt sätt att existera i världen.

Förändringen inkluderar vår uppfattning om oss själva och om vår plats i världen – vårt förhållande till andra människor och naturen.

3) Laininen (2018)

*Att bygga en hållbar framtid kräver lärande som förändrar grunderna för vår existens- vår förståelse och våra uppfattningar **om människans och naturens inbördes beroende, mänsklighet, välmåendefaktorer samt ekonomi** i vår värld och i våra dagliga liv.*

*Mål för transformativt lärande, som åstadkommer förändring, är en **holistisk världsbild och djup förståelse som uppstår ur meningen i människans liv, människans riktning, värden och val**. Den skapar lärande **gemenskaper och nätverk** som hjälper oss att anamma en ny, hållbar livsstil. Slutligen åstadkommer de en **kulturell förändring** i den hållbara framtidens samhälle och värld.*

Riktningar inom transformativt lärande

Psykokritiskt angreppssätt:

- Kritisk reflektion, rationellt tänkande, lärande på individnivå (*t. ex Mezirow*).

Socio-emancipatoriskt angreppssätt:

- Reflektion och dialog , med dilemman i verkliga livet som objekt, kraftfrigörelse, förändring både i elevens världsbild och i samhället, läraren som lär sig gemensamt med eleven och fungerar som transformationsagent (*t. ex Freires kritiska pedagogik*).

Planetärt angreppssätt:

- Att se människan vidare än i en social dimension, och se människan som en aktör länkad också till den ekologiska verkligheten och till en planetär dimension. Transformation handlar förnyelse av människans världsrelation och likväl förnyelse av samhället (*t. ex O'Sullivan m.fl.*).

KÄRNA

Transformativt lärande
sammanfattas i en ny
definition av människans
förhållande till den
omkringliggande
verkligheten

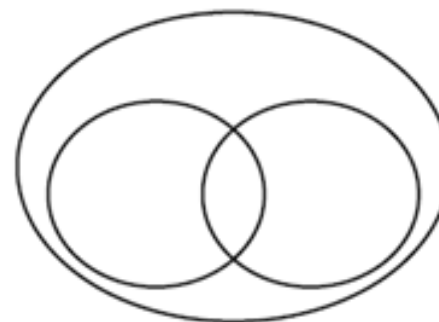
Dualistiskt (tudelande, separerande) tänkande är det västerländska tänkandets mest betydande epistemiska misstag, som är grundorsak till vår ekologiska kris (Gregory Bateson, 1972. Steps to an Ecology of Mind)

Gregory Bateson (1904-1980) var en brittisk forskare inom många områden. Han var bl.a kulturantropolog, psykolog, sociolog, kunskapsteoretiker, cybernetiker, språkforskare och inlärningsforskare. (Wikipedia)

I-It : decontextual separation

I-Thou: co-creation in context

Kuva: Sterling,
2003: Whole
System Thinking as
a basis for
Paradigm Change
in Education

Sinne – Ämne / struktur	Sinne och ämne/struktur är ett
Koncentrering på saker	Koncentrering på relationer och samverkan
Vid beslutsfattande kan man särskilja förnuft från känslor och värden	Alla beslut inkluderar värden och känslor
Win – Lose	Win - Win
Individens strävan efter lycka	Betydelse uppstår alltid i relation till en annan
Välmående uppstår via konkurrens mellan olika delar i systemet	Välmående för del och helhet är beroende av varandra
Människan/sociala system – Naturen	Människan och sociala system är en del av naturen
Evolution	Samevolution
Mekanistiskt tänkande	Holistiskt tänkande
Systemtänkande”ingenjörsvetenskap”	Ekologiskt systemtänkande som världsbild
Säkerhet, kontroll	Osäkerhet, självstyrande , delaktighet
En verklighet	Verklighetens subjektivitet och kontextualitet
UTBILDNING <ul style="list-style-type: none"> • Lärande baserar sig på förnuft • Lärande producerar kunnande för samhället • Individens lärande 	UTBILDNING <ul style="list-style-type: none"> • Lärande baserar sig också på bl.a känslor, intuitivt och kroppsligt lärande • Lärande skapar en framtid med samhället

Transformativt
lärande som
möjliggörare för
ekosocial bildning

EKOSOSIAALINEN SIVISTYSKÄSITYS

Päämäärät

- Perustuu elämän edellytysten turvaamiselle
- Merkityskeskeinen olemassaolon ihanne
- Hyvän elämän tavoittelu yhden maapallon rajoissa
- Vapauden ja vastuun tasapaino
- Kestävämpi elämäntapa, yhteiskunta ja kulttuuri
- Luottamus tulevaisuuteen
- *Myötä- ja vastuuntunnon laajentaminen eliökuntaan*

Arvopohja

Systeminen

maailmansuhde

- Maailman hahmottaminen ekososiaalisena systeeminä

Vastuullisuus

- Kasvaminen vastuulliseen maailmasuhteeseen

Ihmistenvälisyys

- Täyden ihmisyyden tavoittelu liittymällä muihin ihmisiin
- *Eliökunnanvälisyys*

Kohtuullisuus

- Ymmärrys siitä, mitä tarvitaan enemmän ja mitä vähemmän hyvään elämään

Toiminnan ulottuvuus

- Kokemuksellisuus
- Ratkaisun puolelle asettuminen
- Muutosta aikaansaava yhteistoiminta

Sivistyksen perusta

- Ekologisten, sosiaalisten ja taloudellisten kysymysten yhteistarkastelu
- Elämää ylläpitävien tekijöiden tärkeysjärjestys:
1. Ekologisten kysymysten ensisijaisuus (itseisarvo)
 2. Ihmisoikeuksien luovuttamattomuus (itseisarvo)
Koko eliökunnan elämän oikeus ja itseisarvo
 3. Vakaan talouden vaaliminen (välinearvo)

Laininen, E. (2018). Transformatiivinen oppiminen ekososiaalisen sivistymisen mahdollistajana.

Salonen, A., & Bardy, M. (2015). Ekososiaalinen sivistys herättää luottamusta tulevaisuuteen.

Martusewicz, R., ym. (2015). EcoJustice Education. Toward Diverse, Democratic, and Sustainable Communities.

Värri, V-M. (2018). Kasvatus ekokriisin aikakaudella.

Kompetenssi	Kognitiivinen taso korostuu (tieto ja ymmärrys)	Metakognitiivinen taso korostuu (kriittisyys ja reflektio)	Transformatiivinen taso korostuu (maailmansuhteen uudistuminen)
SYSTEEMINEN MAAILMANSUHDE <i>YDIN: Maailman hahmottaminen sosio-ekologisenä systeeminä, systeemisen ajattelun kehittäminen</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Planetaariset rajat • Kestävyyssymykset • Luonnon- ja sosiaalisten järjestelmien toiminta • Monialaisen tiedon syntetisointi • Syy-seuraussuhteet 	<ul style="list-style-type: none"> • Keskinäisriippuvuudet • Oman toiminnan vaikutukset ja palautekykennät 	<ul style="list-style-type: none"> • Elämää ylläpitävien tekijöiden tärkeysjärjestyksen sisäistäminen • Sosio-ekologisen maailmansuhteen rakentuminen
VASTUULLISUUS <i>YDIN: Kasvaminen vastuulliseen maailmasuhteeseen (ihmiset, elollinen ja eloton luonto, tulevat sukupolvet)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Vapauksien ja vastuuden tiedostaminen 	<ul style="list-style-type: none"> • Globaalit keskinäisriippuvuudet • Jakaminen • Empatiakyky • Yhdenvertaisuus 	<ul style="list-style-type: none"> • Huolenpito, myötätunto ja altruismi sisäistyneinä toiminnan orientaatioina • Ihmisten keskeisen sekä ihmisen ja luonnon välisen perustavanlaatuisen yhteyden syvä ymmärrys
KOHTUULLISUUS <i>YDIN: Ymmärrys siitä, mitä tarvitaan enemmän ja mitä vähemmän hyvään elämään</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Kohtuullisuuden välttämättömyys rajallisella maapallolla • Resurssien oikeudenmukainen jakaminen 	<ul style="list-style-type: none"> • Jatkuvan kasvun kyseenalaistaminen • Halujen ja tarpeiden erottaminen • Hyvinvoinnin tekijöiden tunnistaminen 	<ul style="list-style-type: none"> • Uusien merkitysten synnyttäminen • Jälkimmäisten elämäntavan omaksuminen
IHMISTEN- JA ELIÖKUNNAN-VÄLISYYS <i>YDIN: Täyden ihmisyyden tavoittelu liittymällä muihin ihmisiin, ihmisen sosiaalisuus muiden eliöiden kanssa</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Tieto kulttuureista • Tieto luonnosta 	<ul style="list-style-type: none"> • Ihmisten kohtaaminen • Luonnon kohtaaminen • Dialogi • Yhteistoiminta • Kulttuurinen ymmärrys 	<ul style="list-style-type: none"> • Ihmisen ja luonnon kietoutuneisuuden kokemus • Myötätunto ja altruismi sisäistyneinä toiminnan orientaatioina • Uudet merkitysperspektiivit
TULEVAISUUS-ORIENTAATIO <i>YDIN: Vaihtoehtoisten tulevaisuuksien visiointi ja tulevaisuuden aktiivinen käyttäminen</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Historiallisen kehityksen ymmärtäminen • Vaihtoehtoisten tulevaisuuksien hahmottaminen • Omat käsitykset tulevaisuudesta 	<ul style="list-style-type: none"> • Tulevaisuuksien arviointi ja visiointi • Omat vaikutusmahdollisuudet • Kompleksisuuden ja epävarmuuden hallinta 	<ul style="list-style-type: none"> • Rajoituksista irrottautuminen • Aidosti vaihtoehtoiset tulevaisuuden visiot • Tulevaisuudentekijän orientaation sisäistäminen
KOKEMUKSET JA TOIMINTA <i>YDIN: Käsitusten testaaminen, merkitysten synnyttäminen, yhteiskunnallinen muutos</i>	Kokemukset: <ul style="list-style-type: none"> • Uusien näkökulmien löytäminen, käsitysten tutkiminen ja testaaminen • Merkitysten synnyttäminen • Tunteet, intuitio ja kehollisuus oppimisen syventäjinä Toiminta: <ul style="list-style-type: none"> • Voimaannuttavat, konkreettiset teot yksin ja yhdessä muiden kanssa • Kyky ja halu toimia kestäväen tulevaisuuden puolesta • Yhteiskunnallisen muutoksen toteutuminen 		

Utveckling av den ekosociala bildningens kompetenser som lärande på olika nivåer, inom referensramen för lärnivåer presenterad av Sterling (2010).

Laininen, E. (2018). Transformatiivinen oppiminen ekososiaalisen sivistymisen mahdollistajana

Utveckling av den ekosociala bildningens kompetenser på de olika lärnivåerna

KOMPETENS	KOGNITIV NIVÅ (kunskap och förståelse)	METAKOGNITIV NIVÅ (kriticism ja reflektion)	TRANSFORMATIV NIVÅ (reformerings av världsrelationen)
MÅTTA KÄRNA: Förståelse för vad det behövs mer och vad det behövs mindre av för att gott liv	<ul style="list-style-type: none"> Nödvändighet med måtta på det begränsade jordklotet. Rättvis fördelning av resurser 	<ul style="list-style-type: none"> Ifrågasättande av evig tillväxt Att skilja på lust och behov Att identifiera igen välmåendefaktorer 	<ul style="list-style-type: none"> Nya meningar uppstår Anammande av en postmaterialistisk livsstil

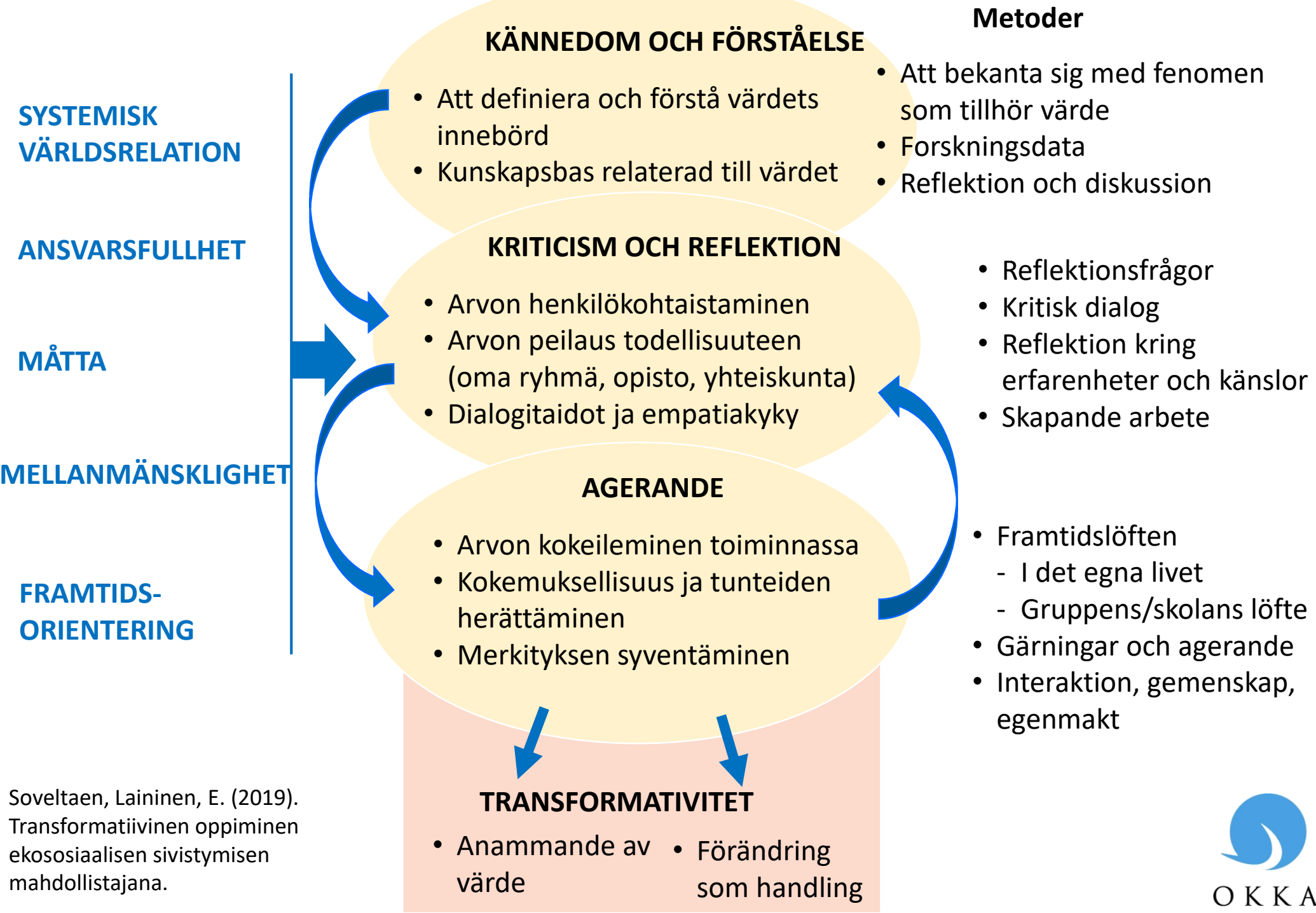
Laininen, E. (2019). Transformatiivinen oppiminen ekososiaalisen sivistymisen mahdollistajana

<https://akakk.fi/ammattikasvatuksen-aikakauskirja-05-2018-digitaalinen-erikoisnumero/>

OKKA

Att processa värden

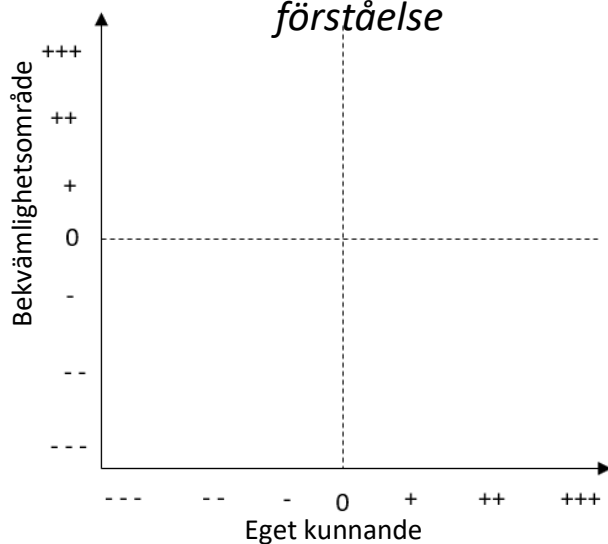
Utvärdering av den ekosociala bildningens kompetenser

ANSVARSFULLHET MÅTTA MELLANMÄNSKLIGHET
SYSTEMISK VÄRLDSRELATION FRAMTIDSORIENTERING

Kunskapsmärken?

Kognitiv nivå

*Kunskap och
förståelse*

UTGÅNGSLÄGE

Förståelse av begreppet:

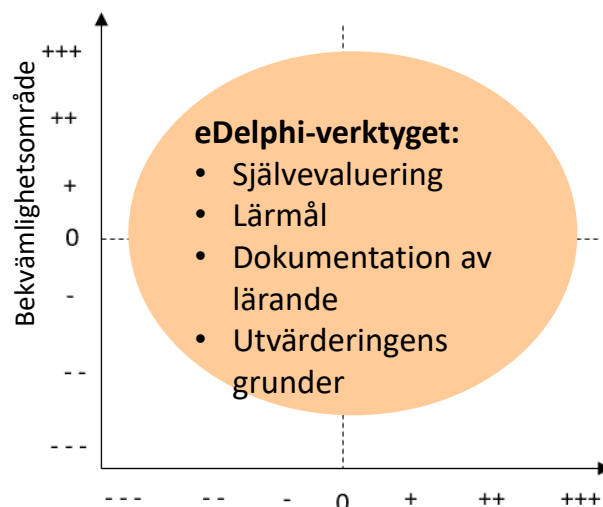
- Begreppskartta
- Självvärderingspåståenden
- Bedömning av eget kunnande och motivering

LÄRMÅL

- Uppgifter
- Läromaterial

Metakognitiv nivå

Kriticism och reflektion

UTGÅNGSLÄGE

Reflektion över eget agerande

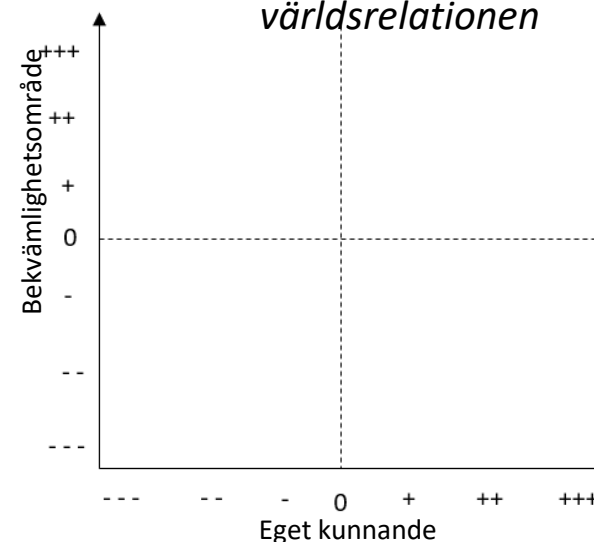
- Hur använder jag kompetenser i mitt eget liv?
- Reflektion tillsammans med andra lärande

LÄRMÅL

- Lärandets utmaningar på den egna livskartan

Transformativ nivå

*Reformering av
världsrelationen*

UTGÅNGSLÄGE

Reflektion över egna tankar och gärningar

- Förändring av eget meningsperspektiv
- Anammande av värde som inriktning för eget agerande
- Reflektion tillsammans med utomstående

LÄRMÅL

- Lärandets utmaningar i "projekt i verkliga livet"

BEKVÄMLIGHETSOMRÅDE: Hur förhåller jag mig till lärandets utmaningar och känslor i anknytning till dem? Hurudant stöd behöver jag?

MEDEL FÖR ATT STÄRKA TRANSFORMATIVITET

1. Kritik över idealisering av rådande existens
2. Systemisk granskning av hållbarhetsfrågor
3. Den lärande individens aktörskap
4. Byggande av en hållbar verksamhetskultur
5. Känslor, kroppslighet, reaktivitet och intuition
6. Reflektion över värden via kritisk dialog
7. Föreställningar om alternativa framtider
8. Att värna om hopp och betydelsefullhet

Konstfostran som miljöfostran

DELOMRÅDE 1: UMTVECKLANDE AV MILJÖKÄNSLIGHET OCH PERCEPTIONSFÖRMÅGA

Kroppslighet, multiperception, erfarenhetsbaserat

DELOMRÅDE 2: ATT BYGGA UPP MENING, DELAKTIGHET OCH GEMENSKAPHET MED HJÄLP AV KONSTENS MEDEL

Bearbetning av erfarenheter, känslor, tankar och att dela med sig av tankar med hjälp av konstens medel

DELOMRÅDE 3: KRITICISM, IFRÅGASÄTTANDE, ATT UTMANA

Synliggörande av den västerländska kulturens antaganden och maktstrukturer, identifiering av värden, diskussion, att ta ställning

DELOMRÅDE 4: ATT AGERA FÖRÄNDRING MED AKTIVISMKONSTENS MEDEL

Förbättring av livsmiljöer, trivsel, gemenskapshet, att göra på annorlunda sätt, agerande, att göra bisarrt, interventioner, parodiering osv.

Henrika Ylirisku, Aalto Arts

Esitys Agenda 2030 ja ympäristökasvatus -seminaarissa 6.2.2019

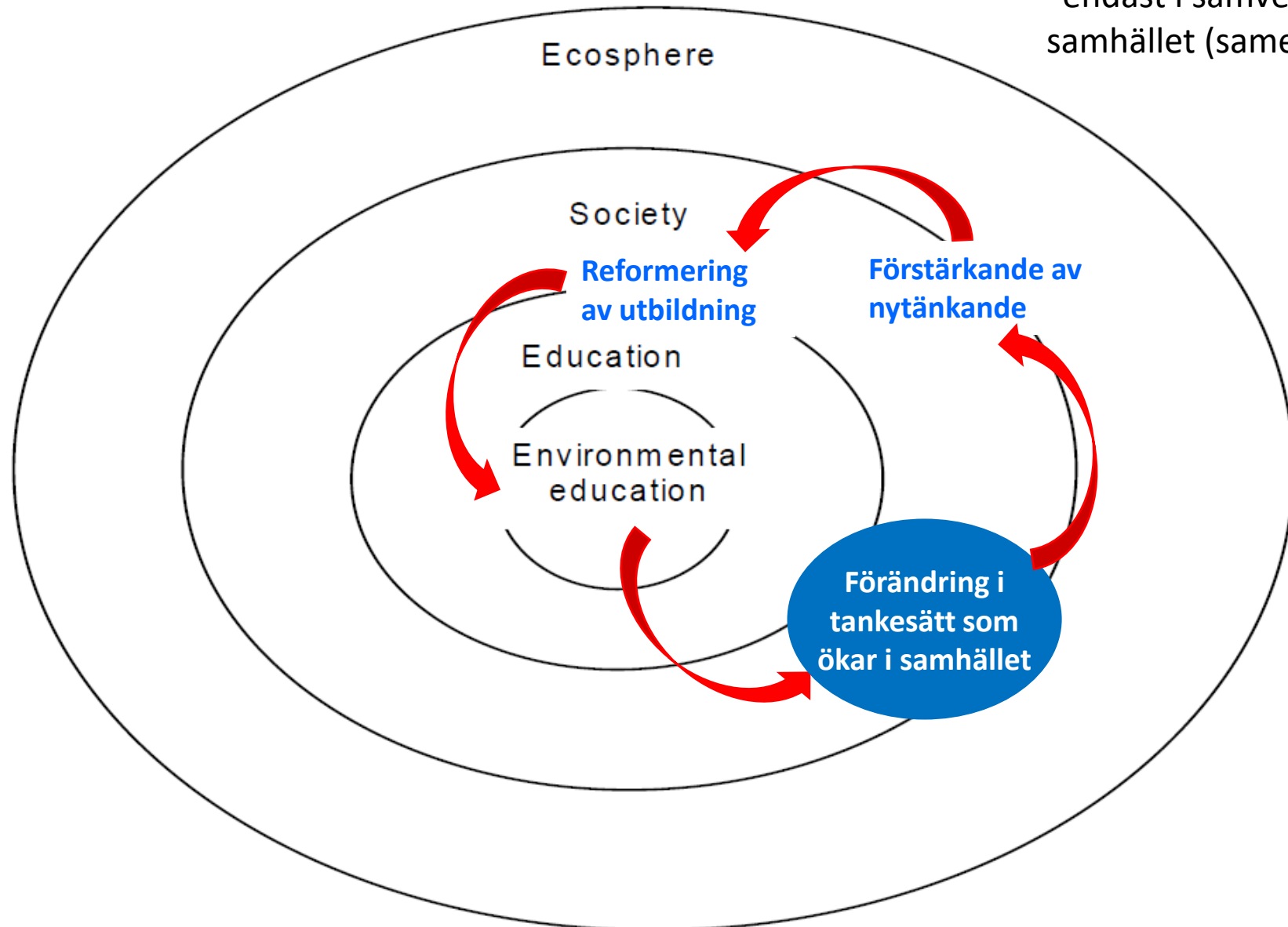
Utbildnings- organisationer som samhällsreformatorer

Kan utbildning reformeras – och förändra samhället?

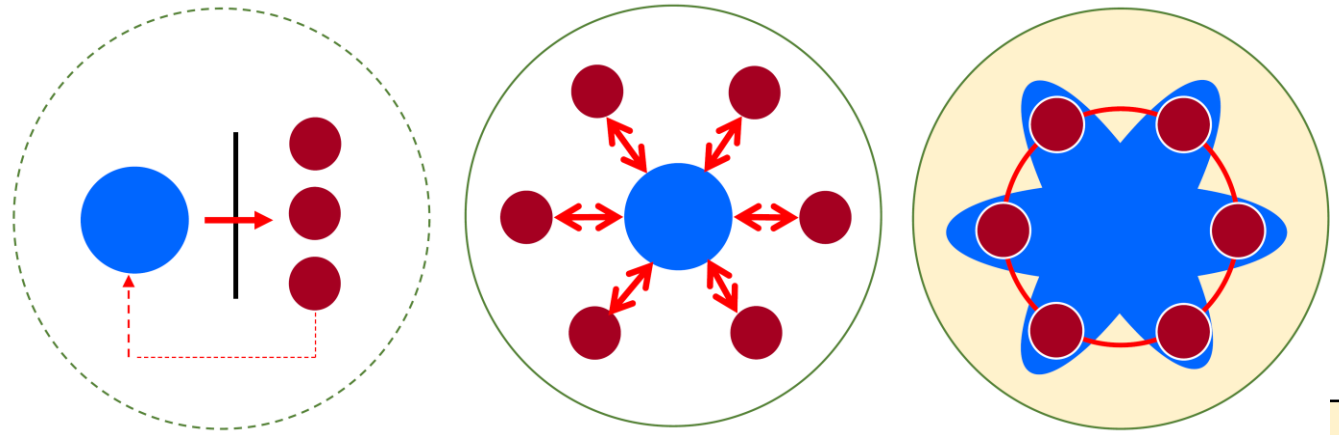
“The Ecology of Education Systems”

Utbildning kan reformeras
endast i samverkan med
samhället (samevolution)

Teoretisk referensram för indikatorer för hållbar utveckling

Paradigmskifte i utbildningsorganisationen

		ORIENTERING		
		Befintlig Duplicerande <i>Ökning av effektivitet</i>	Tulevaisuutta ennakoiva <i>Kriticism, reflektion, interaktion</i>	Samhällsreformerande <i>Reformering av utbildningsparadigm</i>
FÖRÄNDRINGSFAKTORER	Förhållande till samhälle	<ul style="list-style-type: none"> • Separering • Utnyttjande <p>→ Organisationscentrering</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Interaktivitet • Kompanjonskap • Regionalism 	<ul style="list-style-type: none"> • Fusionering • Samutveckling • Globalitet
	Emergens	<ul style="list-style-type: none"> • Inlagring • Likformighet • Informerande • Normer och ansvar <p>→</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Samband • Mångfald • Inre dialoghet • Friheter och ansvar 	<ul style="list-style-type: none"> • Nätverk • Kulturell mångfald • Kulturell dialog • Självorganisering
	Framtidsorientering	<ul style="list-style-type: none"> • Förutseende <p>→ Reaktivitet och bevarande</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Scenarier • Proaktivism och reformering 	<ul style="list-style-type: none"> • Utoper • Anticipering och reformering
	Lärbegreppet	<ul style="list-style-type: none"> • Individens som inlärande <p>→ Lärande som reproducent</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Gemenskapen som inlärare • Lärande för förändring 	<ul style="list-style-type: none"> • Nätverk som inlärare • Lärande som förändring

1) Undervisning och lärande

- Ekosocial bildning
- Globalitet
- Transformativt lärande
- Kulturell delaktighet
- Åtadkommande av förändring

MÅL

INNEHÅLL

LÄRMILJÖER

METODER

Indikatorer 1-3

Ljus

Frön

Kompanjonskap

- Hur förverkligar läroinrättningen förändringen med sina kompanjoner?

Indikatorer 1-10

Gödslare

2) Verksamhetskultur

- Den lärande gemenskapen
- Miljöansvar, delaktighet och gemenskap
- Alstring av betydelse och hopp
- Gemensamt agerande för en hållbar framtid

Indikatorer 4-6

Bevattnare

3) Ledarskap

- Ekosocial bildning och hållbar framtid i värden, strategi och mening
- Läroinrättningen som samhällsreformator
- Möjliggörande av förändring som stiger ur gemenskapen

Indikatorer 7-10

Grogrund

EKOSOCIAL BILDNING

ANSVARSFULLHET

MÅTTA

MELLANMÄNSKLIGHET

SYSTEMISK VÄRLDSRELATION

OKKA

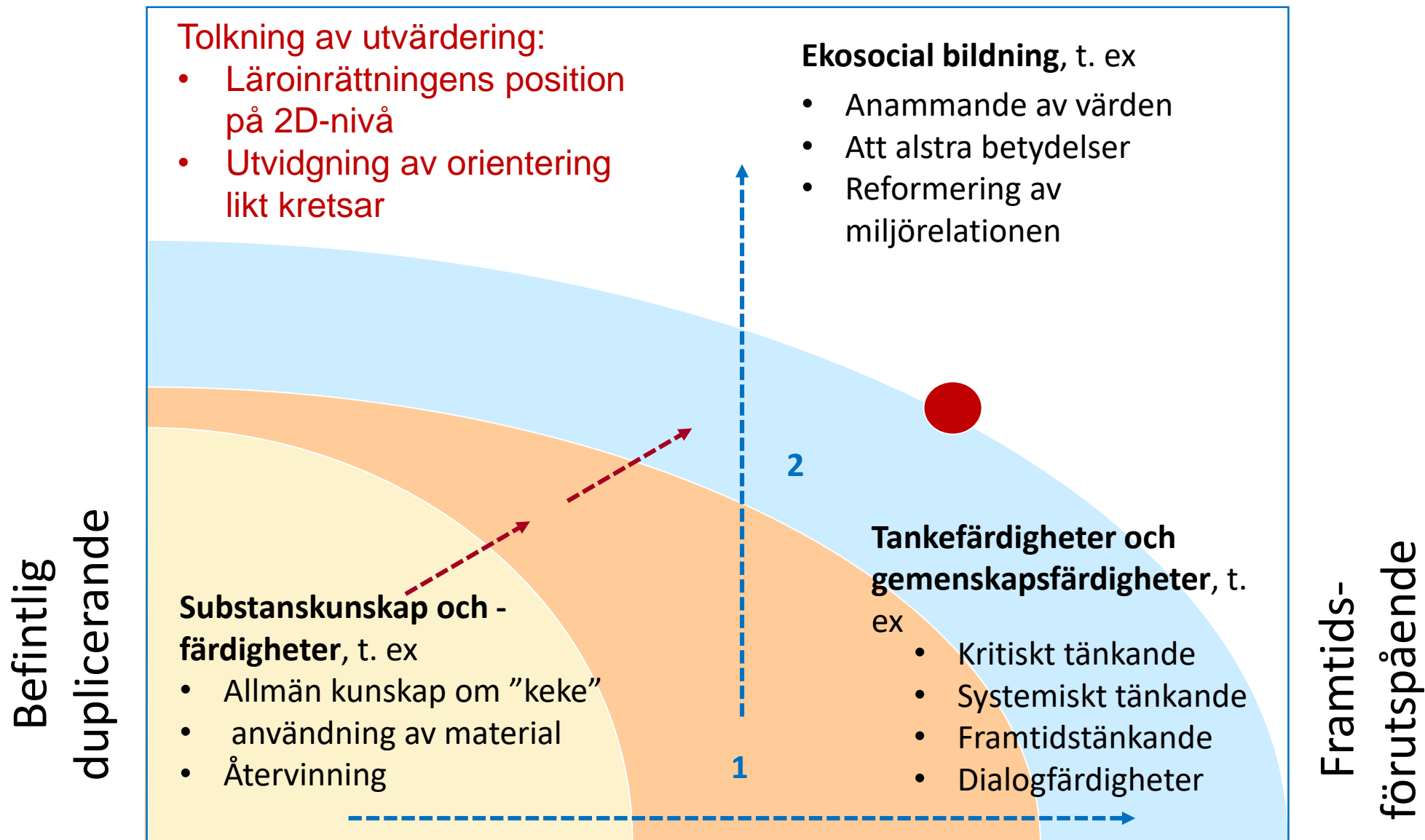
Indikaattori		Olemassa olevaa toisintava	Tulevaisuutta ennakoiva	Yhteiskuntaa uudistava	
OPETUS	1. Opetuksen toteutus	• Lähtökohtana normit	• Lähtökohtana toimintaympäristö	• Lähtökohtana globaalisuus ja kestävyys	
		• Toteutuksena henkilökohtaistaminen	• Toteutuksena kestävyyspainotus	• Toteutuksena oppiminen muutoksena	
		• Tavoitteena ammatti, harrasteet, jatko-opinnot	• Tavoitteena kestävä elämäntapa	• Tavoitteena yhteiskunnan uudistaminen	
	2. Kestävyystaitojen oppiminen	• Keskiössä substanss tiedot ja -taidot	• Laajennus ajattelun taitoihin ja yhteisötaitoihin	• Laajennus ekososiaaliseen sivistykseen	
		• Näkökulmana työprosessi ja työympäristö	• Näkökulma avartuu yhteiskuntaan	• Näkökulma avartuu globaaliin ulottuvuuteen	
		• Oppiminen toimintatapoja harjoittelemalla	• Oppiminen toimintatapoja uudistamalla	• Oppiminen yhteiskuntaa uudistavissa hankkeissa	
	3. Oppimis-ympäristöt	• Omat oppimisympäristöt eivät tue kestävyttä	• Kestävyys toteutuu omilla ympäristöissä	• Ympäristöt tukevat kestävyys haasteiden ratkaisua	
		• Ulkoisia oppimisympäristöjä ei hyödynnetä	• Kestävyys asioita opitaan ulkoisissa ympäristöissä	• Yhteiskunta kestävyden oppimisympäristönä	
		• Osallisuus pääsynä kulttuuriin	• Osallisuus yhteisön kulttuuriin vaikuttamisena	• Osallisuus uuden kulttuurin synnyttämisenä	
TOIMINTAKULTTUURI	4. Oppiva yhteisö ja kumppanuudet	• Keskiössä yksilöiden osaaminen	• Keskiössä yhteisön osaaminen	• Oppiminen laajenee verkostoihin	
		• Tavoitteena mukautuminen normeihin	• Tavoitteena kriittisyys, dialogi ja uudistuminen	• Tavoitteena uudistavat kumppanuudet	
		• Suhde yhteiskuntaan erillinen	• Suhde yhteiskuntaan reflektioiva	• Suhde yhteiskuntaan sulautunut	
	5. Oppilaitoksen ympäristövastuu	• Normien vaatimusten täyttäminen	• Oppilaitoksen kestävä kehityksen tavoitteet	• Tavoitteena oppilaitoksen hiilineutraalius	
		• Ympäristö ei painotu hankinnoissa	• Ympäristö on hankintojen prioriteetti	• Oppilaitos on osa kiertotaloutta	
		• Arjen käytäntöjen vihertäminen	• Ympäristövastuullisuus toimintatapana	• Kohtuutus toiminnan perustana	
	6. Yhteisön hyvinvointi	• Normien vaatimukset	• Opiskelijoiden ja henkilöstön tarpeet	• Jokaisen saama tuki, arvo ja tunnustus	
		• Fyysinen ympäristö	• Yhteisöllisyys, osallisuus, moninaisuus	• Kohtaaminen, myötätunto, merkityksellisyys	
		• Puutteisiin reagointi	• Kehittäminen sidosryhmien kanssa	• Globaali huolenpidon piiri	
	JOHTAMINEN	7. Oppilaitoksen strategia	• Strategiaprosessi saneleva	• Prosessi yhteisöä osallistava	• Prosessi yhteinen kumppaneiden kanssa
			• Oppilaitoskeskeisyys	• Yhteiskuntalähtöisyys	• Kestävyyslähtöisyys
			• Strategia säilyttävä	• Strategia ennakoiva, oppilaitosta uudistava	• Strategia yhteiskuntaa uudistava
8. Johtaminen		• Ohjaajana talous ja tehokkuus	• Ohjaajana toimintaympäristön muutos	• Ohjaajana kestävä tulevaisuus	
		• Keinoina vastuut ja kontrolli	• Keinoina yhteiset tavoitteet	• Keinoina jaetut arvot ja visiot	
		• Heikko vuorovaikutus, yhdenmukaisuus	• Yhteydet, vuorovaikutus, moninaisuus	• Verkostot, itseorganisoituminen	
9. Henkilöstön osaaminen		• Painotus alan substanssiosaamisessa	• Toimintaympäristön tuntemus ja pedagogiikka	• Globaalit haasteet ja ekososiaalinen sivistys	
		• Kestävyysosaamisen tarpeita ei tunnisteta	• Kestävyysosaamisen tarpeita ennakoidaan	• Oppilaitos luo uutta kestävyysosaamista	
		• Kehittäminen on satunnaista	• Kehittäminen on suunnitelmallista	• Työ ja osaamisen kehittäminen yhdistyvät	
10. Toiminnan arviointi ja kehittäminen		• Kestävyysmittareita ei ole määritelty	• Sisäiset kestävyysmittarit käytössä	• Yhteiskunnalliset vaikuttavuusmittarit käytössä	
		• Toiminnan kestävyden arviointi puutteellista	• Osallistava arvioinnin ja kehittämisen kulttuuri	• Yhteinen arviointi kumppaneiden kanssa	
		• Yhteisön osallistuminen kehittämiseen heikkoa	• Kumppanit oppilaitoksen kehittämisen tukena	• Kestävien innovaatioiden yhteiskehittäminen	

Förverkligande av utvärdering

Exempel: lärande av
hållbarhetsfärdigheter (indikator 2),
aspekt 1: Mål och innehåll för lärande

Samhälls-
reformerande

Forskningsartiklar och publikationer om ekosocial bildning och transformativt lärande

Laininen, E. (2018). Transformatiivinen oppiminen ekososiaalisen sivistymisen mahdollistajana. Ammattikasvatuksen aikakauskirja 20(5). <https://akakk.fi/ammattikasvatuksen-aikakauskirja-05-2018-digitaalinen-erikoisnumero/>

Laininen, E. (2018). Transforming Our Worldview Towards a Sustainable Future. Teoksessa Cook, J. (toim.) Sustainability, Human Well-Being and the Future of Education. Basingstoke: Palgrave Macmillan. <https://link.springer.com/book/10.1007%2F978-3-319-78580-6>

Mathlin, V. (2018). Mitä on ekososiaalinen sivistys ja mikä yhteys sillä on sivistyksen käsitteeseen? Oulu: Oulun yliopisto. <http://jultika.oulu.fi/files/nbnfioulu-201811223089.pdf>

Ojanen, E. (2004). Kohtuudesta ja kohtuuttomuudesta. Helsinki: Kirjapaja.

Pulkki, J. (2017). Kilpailun kasvatuksellisista ongelmista. Hyveitä 2000-luvulle. Akateeminen väitöskirja. Acta Universitatis Tamperensis, 2332. Tampere: Tampere University Press. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-03-0592-5>

Salonen, A. (2014). Ekososiaalinen hyvinvointiparadigma – yhteiskunnallisen ajattelun ja toiminnan uusi suunta täyttyvällä maapallolla. Teoksessa J. Hämäläinen (toim.), Sosiaalipedagoginen aikakauskirja 2014 (ss. 32–62). Kuopio: Suomen sosiaalipedagoginen seura.

Salonen, A. (2019). Näytelmän kulissit on, mutta juonta ei. Kolumni Opettajalehdessä 8.2.2019. <https://www.opettaja.fi/kolumnit-ja-pakinat/naytelman-kulissit-on-mutta-juonta-ei/>

Salonen, A., & Bardy, M. (2015). Ekososiaalinen sivistys herättää luottamusta tulevaisuuteen. *Aikuiskasvatus*, 35(1), 4–15. [https://www.academia.edu/11334115/Salonen A. and Bardy M. 2015 . Ekososiaalinen sivistys her%C3%A4tt%C3%A4 luottamusta tulevaisuuteen. Aikuiskasvatus 35 1 4-15](https://www.academia.edu/11334115/Salonen_A_and_Bardy_M._2015_.Ekososiaalinen_sivistys_her%C3%A4tt%C3%A4_luottamusta_tulevaisuuteen.Aikuiskasvatus_35_1_4-15)

Salonen, A., & Joutsenvirta, M. (2018). Vauraus ja sivistys yltäkylläisyyden ajan jälkeen. *Aikuiskasvatus*, 38(2), 84–101. https://aikuiskasvatus.fi/wp-content/uploads/2019/02/vuoden_2018_tiedeartikkeli_salonen_joutsenvirta_vauraus_ylt%C3%A4kyll%C3%A4isyyden_j%C3%A4lkeen.pdf

Salonen, A., & Konkka, J. (2015). An Ecosocial Approach to Well-Being: A Solution to the Wicked Problems in the Era of Anthropocene. *Foro de Educación*, 13(19), 19–34. <http://dx.doi.org/10.14516/fde.2015.013.019.002>

Siirilä, J., Salonen, A. O., Laininen, E., Pantsar, T., Tikkanen, J. (2018). Transformatiivinen oppiminen antroposeenin ajassa. *Ammattikasvatuksen aikakauskirja*, 20 (5), 39-56. <https://akakk.fi/ammattikasvatuksen-aikakauskirja-05-2018-digitaalinen-erikoisnumero/>

Värri, V-M. (2007). Kasvatusfilosofian tärkein tehtävä. *Niin & Näin. Filosofinen aikakauslehti*, 14(52), 70–73.

Värri, V-M. (2011). Vastuu ihmisen mittana. Kasvatusteoreettisia ja filosofisia näköaloja ekologiselle sivistysprojektille. *Tiedepolitiikka*, 36(4), 27–38.

Värri, V-M. (2018). *Kasvatus ekokriisin aikakaudella*. Tampere: Vastapaino.

Certifiering för hållbar utveckling för läroinrättningar

Erkka Laininen

OKKA-säätiö

Rautatieläisenkatu 6 A

00520 Helsinki

erkka.laininen@okka-saatio.com

puh. 050 3729 195

<http://koulujaymparisto.fi/>

OKKA

OPETUS-, KASVATUS-
JA KOULUTUS-
ALOJEN SÄÄTIÖ